

Det Anarkistiska Biblioteket

Hans Jæger

Hinke Bergegren

Hinke Bergegren
Hans Jæger
1907

Tidningen Brand #2 1907

sv.anarchistlibraries.net

1907

»Anarkiets bibel» var under tryckning, då jag pärsonligen gjorde bekantskap med dess författare, Hans Jæger. Han var, naturligt nog, så spänd på, hur hans stora verk skulle blifva mottaget. Han talade om det med lågande entusiasm. Berättade hur många år han varit upptagen med dess nedskrivande, och vad han nu hoppades och önskade. Förläggaren ville utgiva det i *en* tjock volym till ett pris av fem kronor. Författaren hade, mera praktisk, velat få ut det i häften, så att arbetet även skulle kunna bli spriddt bland arbetarna. Det borde kunna bli en nyttig bok för agitatorer, menade Jæger.

Det lumpna pängarna, det är förbannelsen, yttrade han, och det var ju det han hade bevisat i sitt verk.

Jag, som tänkte på *Brand*, bad om hans porträtt. Han lovade att skicka det. Men något porträtt kom naturligtvis aldrig.

Då jag så för någon tid sedan var nere i Köpenhamn, där Hans Jæger för närvarande är bosatt, beslöt jag att uppsöka honom.

Jag fick veta, att han var eftermiddag höll till på »Dagmar», ett kafé i teaterns hus, inväntade honom där, träffade honom och erinrade honom om hans löfte.

»Mitt porträtt», svarade han, »ja, det är ju sannt. Vänta ett ögonblick.»

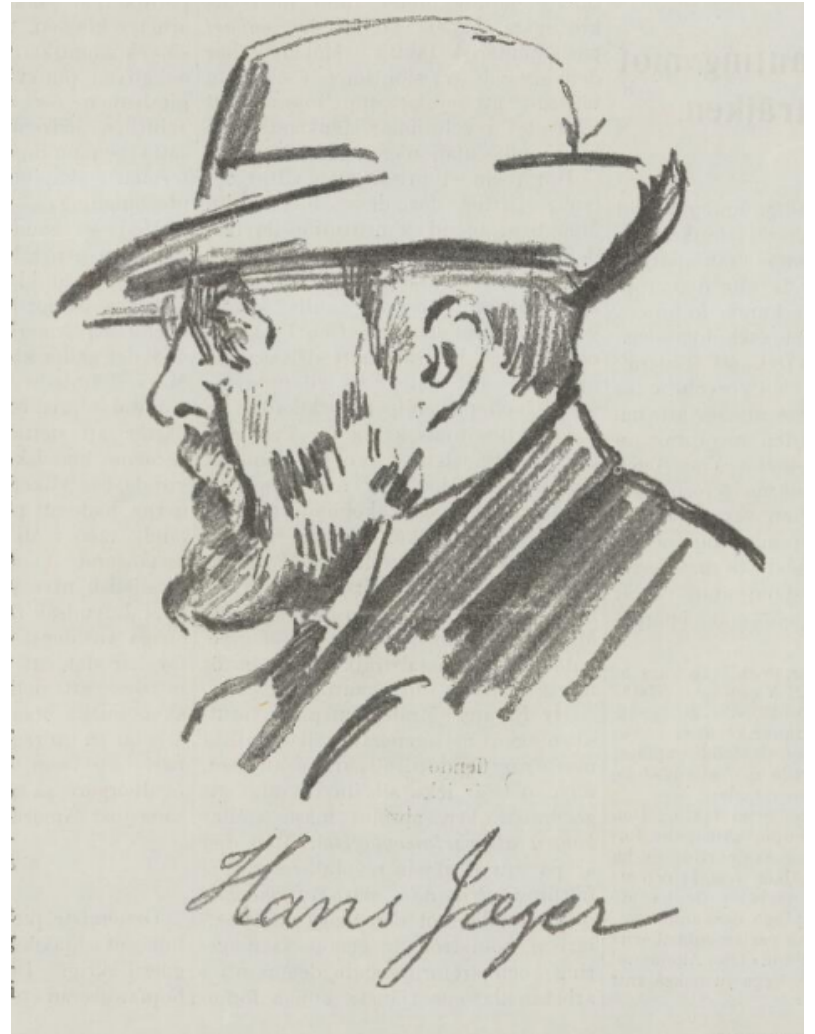
Han gick in i rummet bredvid. Jag väntade troget. Men det blev mig för länge. Jag gick dit in. Där satt han med slokhatten på och en ung konstnär tecknade porträttet för *Brand*.

Det är utmärkt träffat.

Han skrev sitt namn under. Och han log så godt över att han hållit sitt löfte, då han gav mig teckningen.

Hans Jæger är ständigt den unge till sinnet. Men över femtio år.

Han är född i Drammen 2 sept. 1854. Redan vid 13 år gav han sig till sjös; han avancerade till styrman. Kom hem till Norge 1874 och beslöt då att ta studentexamen, vilken han märkvärdigt nog avlade redan året därpå.

Pänningbekymmer tvingade honom att taga anställning som stenograf i Stortinget och den sysslan skötte han i cirka 10 år, då han blev »omöjlig». Det var visserligen icke det filosofiska arbete han utgav 1878, (om Kants förnuftskritik), som stötte de vördade stortingsjobbarna, utan en roman »Fra Christiania-Bohémen» som han utsände strax före julen 1885. Den var för besk, d. v. s. för sann.

Boken var osedlig. Det var bockarnas dom. Den blev beslagtagen. Rättegång. Och domen lydde på 60 dagars »arrest» och konfiskering. Men den hade väckt en liflig diskussion.

Jæger, som trots domen, lät trycka en ny upplaga, vilken huvudsakligast spriddes i Sverige, blev på nytt åtalad och dömd till höga böter och 150 dagars »arrest». Han for till Paris. Men vände tillbaka året därpå, tog straffet och - så återigen till Paris, varifrån han utgav en högeligen »opasande» bok, som han kallade: Syk kjærlighet.

År 1898 vände han tillbaka till Kristiania, där han ingick i »Socialdemokratens» redaktion. Hans längtan till den stora världen drog honom dock tillbaka till Paris, där han började lägga planen till sitt huvudverk: »Anarkiets bibel». I Köpenhamn utarbetade han det och lyckades få en förläggare.

Det är ett betydelsefullt verk och kräver sitt eget kapitel.

Hans Jæger är en högst originell personlighet, intresserad för allt; den enda norrman jag träffat, som är fullt kosmopolit. Hade han varit född i ett stort land, vore han erkänd som en verkligt stor man. Men sådana tål icke Kråkvinkelsborna. Det känna vi här i Sverige alltför väl, här finns ej andra stora män än - kungssliskar och politiska skojar.

Hans Jæger är huvudet större än borgarsamhällets intellektuella; han säljer sig icke, därför är han föraktad.

Men han föraktar dem också tillbaka. Gud, vad han föraktar dem!